

B4 Utbud och efterfrågan

Uppgiftsformulering

I en marknadsekonomi, som Sverige är, brukar man säga att priset på en vara sätts genom samspelet mellan utbud och efterfrågan. Beskriv hur utbud och efterfrågan påverkar priset på en vara. Ge gärna exempel!

Använd några av följande begrepp: varor, utbud, producenter, konkurrens, efterfrågan, konsumenter, jämviktspris

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 1

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp och modeller på ett i huvudsak/relativt väl/väl fungerande sätt.

Bedömningsaspekter

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning svaret innehåller relevanta samband mellan utbud, efterfrågan och en varas pris
- med vilken precision de givna begreppen används i svaret
- i vilken utsträckning svaret fördjupas genom att beskriva prissättningen som en process

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
<ul style="list-style-type: none"> • Svaret innehåller en förklaring till hur priset på en vara påverkas av utbudet eller efterfrågan på varan. • Begrepp förekommer i begränsad omfattning och används med låg precision.	<ul style="list-style-type: none"> • Svaret innehåller en förklaring till hur priset på en vara påverkas av utbudet. • Svaret innehåller en förklaring till hur priset på en vara påverkas av efterfrågan. • Begrepp förekommer och används oftast med precision.	<ul style="list-style-type: none"> • Svaret innehåller en förklaring till hur utbudet påverkar priset på en vara. • Svaret innehåller en förklaring till hur efterfrågan påverkar priset på en vara. • Sambandet fördjupas genom att prissättningen beskrivs som en process där efterfrågan, utbud och prissättning förändras genom påverkan av varandra. I beskrivningen av processen ska det framgå att de olika faktorerna förändras och påverkas av varandra för att till slut hamna på ett jämviktspris. • Begrepp förekommer och används med precision

Vanliga orsaker till att svar inte når nivå E

- Svaret innehåller inte någon förklaring till hur priset på en vara påverkas av utbud och/eller efterfrågan.
- Svaret innehåller enbart förklaringar av begreppen.

Uppgiftens bedömningsanvisning fortsätter på nästa sida

Belägg för nivå E

- Svaret innehåller **en** förklaring till hur priset på en vara påverkas av utbudet **eller** efterfrågan på varan.
- Begrepp förekommer i begränsad omfattning och används med låg precision.

Exempel på svar

Om en vara är väldigt efterfrågat påverkar det priset, som exempel om det är en bil som är helt ny, så kanske försäljarna ökar priset p.g.d av att produkten är så efterfrågat. Men där emot om man tar två företag som exempel Siba och Elgiganten konkurrerar om sina konsumenter om att få så lågt pris som möjligt på varorna. Om en vara är väldigt efterfrågat så ökar även försäljningen och företagen som säljer varorna höjer priset. Pågrund av att varan är efterfrågat. Som till exempel företaget Appel som kommer varje år med en ny produkt (telefon) som är höjt pris, pågrund av efterfrågan av konsumenterna och det gör att priset höjs.

Kommentar

Svaret innehåller en förklaring till hur priset påverkas av efterfrågan av en produkt: ”Om en vara är väldigt efterfrågat så ökar även försäljningen och företagen som säljer varorna höjer priset.” Begrepp förekommer: varor, konsumenterna och efterfrågan. De används oftast med precision.

Belägg för nivå C

- Svaret innehåller **en** förklaring till hur priset på en vara påverkas av utbudet.
- Svaret innehåller **en** förklaring till hur priset på en vara påverkas av efterfrågan.
- Begrepp förekommer och används oftast med precision.

Exempel på svar

Utbud är väl hur mycket man har av en vara. Typ väskor. Då kanske dom har ett utbud på 30 st. Men om folk verkligen vill ha den väskan asså den är väldigt efterfrågad. Då kanske man får öka sitt utbud. Men nu är det så att det inte finns mera av just den sorten kvar. Så då kan man öka priset. Men om vi vänder på det och säger att man har hur många som helst då kan man sänka priset på varan.

Kommentar

Svaret innehåller en förklaring till hur utbud och efterfrågan påverkar priset på en vara: ”om folk verkligen vill ha den väskan asså den är väldigt efterfrågad. Då kanske man får öka sitt utbud. Men nu är det så att det inte finns mera av just den sorten kvar. Så då kan man öka priset.” och: ”om vi vänder på det och säger att man har hur många som helst då kan man sänka priset på varan.” Svaret innehåller begreppen utbud, vara och efterfrågan som används med precision.

Belägg för nivå A

- Svaret innehåller **en** förklaring till hur utbudet påverkar priset på en vara.
- Svaret innehåller **en** förklaring till hur efterfrågan påverkar priset på en vara.
- Sambandet fördjupas genom att prissättningen beskrivs som en process där efterfrågan, utbud och prissättning förändras genom påverkan av varandra. I beskrivningen av processen ska det framgå att de olika faktorerna förändras och påverkas av varandra för att till slut hamna på ett jämviktspris.
- Begrepp förekommer och används med precision.

Exempel på svar

Konsumenter efterfrågar alltid olika varor. Utbudet av dessa varor kan variera. Ta iPhone som exempel. Många personer vill ha denna produkt, det är stor efterfrågan, men det är endast apple som är producenterna detta betyder att eftersom många personer vill ha varan kan de höja priset på varan utan att försäljningen minskar och de kan göra större vinst. Om det däremot skulle finnas konkurrenter som också tillverkar iPhone kan de inte höja priserna hur som helst, för konsumenterna köper alltid det billigaste, så länge det är exakt samma vara. Om efterfrågan skulle vara liten på en produkt måste producenterna anpassa sin produktion så att de ej producerar mer än vad konsumenterna konsumerar. De får justera priset t.ex så att konsumenterna lockas av varan, sänka priset, men bara så pass att de fortfarande gör vinst på att sälja sin vara.

Kommentar

Svaret innehåller en förklaring till hur efterfrågan och utbudet påverkar priset på varan: ”Många personer vill ha denna produkt, det är stor efterfrågan, men det är endast apple som är producenterna detta betyder att eftersom många personer vill ha varan kan de höja priset på varan utan att försäljningen minskar och de kan göra större vinst. Om det däremot skulle finnas konkurrenter som också tillverkar iPhone kan de inte höja priserna hur som helst, för konsumenterna köper alltid det billigaste, så länge det är exakt samma vara.” Svaret innehåller dessutom samband som beskriver samspelet mellan utbud/efterfrågan och pris som en process: ”Om efterfrågan skulle vara liten på en produkt måste producenterna anpassa sin produktion så att de ej producerar mer än vad konsumenterna konsumerar. De får justera priset t.ex så att konsumenterna lockas av varan, sänka priset, men bara så pass att de fortfarande gör vinst på att sälja sin vara.”

Svaret innehåller begreppen: konsumenter, varor, efterfrågan, utbudet, producenterna, konkurrenter. Begreppen används med precision.